

Jaarverslag 2017

Stichting Casa de la Alegría

1. Inleiding

Het begon voor de op 31 januari 2011 in Nederland opgerichte Stichting *Casa de la Alegría* met vormgeven van de organisatie. Dat gebeurde vooral ook in Bolivia. Daar startte *Casa* in de stad Cochabamba workshops voor kinderen. Met name voor kinderen en jongeren die te maken hebben gehad met agressie, verwaarlozing of misbruik. Inzet voor *Casa* is dat ze hun talenten ontwikkelen, meer zelfredzaam worden en weer trots zijn op zichzelf.

In de jaren 2013 en 2014 is er een team gevormd. Docenten in Bolivia hebben onze workshops en lessen verbeterd, onder meer op het gebied van traumaverwerking.

Om continuïteit van de stichting te garanderen zijn ervaringen gedocumenteerd en is een strengere selectie van vrijwilligers gestart. Er zijn twee boeken samengesteld, één met doelstellingen en één met oefeningen die in onze workshops in Cochabamba worden uitgevoerd. Ze beschrijven de werkwijze en geven informatie over de doelgroep, hun mogelijke trauma's en beperkingen en de interventie die we kunnen bieden. De boeken zijn een naslagwerk voor de trainers en docenten van *Casa*.

In dit jaarverslag is te lezen wat de stichting in 2017 heeft ondernomen op de weg die in 2011 werd ingezet. Ook noemen we de plannen voor de toekomst.

In 2017 waren verdieping en duurzaamheid van de stichting opnieuw belangrijke thema's. Verdieping in de vorm van betere lessen voor de doelgroep, meer gericht op talentontwikkeling en traumaverwerking, en duurzaamheid omdat we beogen dat onze inzet een sterke lokale basis krijgt en ook op langere termijn betekenis heeft. De duurzaamheid van onze inzet is ook beter gewaarborgd door de twee naslagwerken die dit jaar afgerond waren. Er is in 2017 ook gestart met training van *tia's*, vervangende moeders in opvanghuizen. Hoe kunnen ze beter omgaan met getraumatiseerde kinderen en jongeren die moeite hebben anderen hun vertrouwen te geven?

Er zijn verder opnieuw stappen gezet naar meer financiële zelfstandigheid. De inkomsten van talenschool *Juntucha* in Cochabamba, waar sinds 2016 Spaanse les wordt gegeven, helpen bij die verzelfstandiging. De talenschool kreeg in 2017 meer leerlingen.

Behalve de talenschool die gelinkt is aan *Casa de la Alegría* is in 2017 *Beyond South America* overgenomen. Dat is een bureau dat bemiddelt in stages, vrijwilligerswerk en cursussen in Bolivia en Brazilië. Sinds half 2017 vormt *Beyond South America* een samenwerkingsdeel van *Casa de la Alegría*. *Beyond South America* poogt stagiaires en vrijwilligers, bijvoorbeeld vanuit Europa, op een passende plek bij lokale organisaties te plaatsen. En dat op een wijze die bijdraagt aan duurzaamheid en steeds betaalbaar is. Inkomsten van *Beyond South America* gaan ook naar *Casa de la Alegría*.

2. Stichting Casa de la Alegría

De stichting *Casa de la Alegría* is werkzaam in Cochabamba. Deze stad, met bijna een miljoen inwoners, is een van de grootste steden van Bolivia. Cochabamba ligt op ruim 2.500 meter hoogte in het Andesgebergte.

Er is veel armoede in Cochabamba. Veel kinderen groeien op in een omgeving waarin agressie, geweld, drank- en druggebruik en (seksueel) misbruik aan de orde van de dag zijn. Ze moeten vaak vanaf jonge leeftijd werken en bijdragen aan het inkomen voor het gezin. Dan ontbreekt de tijd voor opvoeding en de ontwikkeling van sociaal-emotionele vaardigheden. Kinderen hebben vaak weinig zelfvertrouwen, veel problemen met agressie en kunnen moeilijk omgaan met emoties.

Casa de la Alegría helpt deze kinderen. Eind 2017 hebben we ongeveer 140 kinderen lesgegeven, kinderen tussen 7 en 18 jaar. We helpen ze met het ontwikkelen van sociaal-emotionele vaardigheden in lessen met een therapeutische inslag. We leren ze beter om te gaan met agressie, we leren ze hun emoties te voelen en te verwerken en we helpen ze bij het verbeteren van hun zelfbeeld. In een later stadium werken we ook aan thema's zoals traumaverwerking en talentontwikkeling. We maken gebruik van technieken uit de creatieve therapie en zetten theater-, dans- en handvaardigheidslessen in.

We willen dat onze inzet echt iets verandert en oplevert. Daartoe werken we nauw samen met lokale organisaties (zie hoofdstuk 9) die de kinderen eerstelijns hulp bieden. Die organisaties zorgen bijvoorbeeld voor opvang, eten en scholing, maar ze hebben vaak geen kennis, tijd of budget voor een meer psychologische hulpverlening. Wij vullen dan aan. We focussen ons op de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen. We willen hen daarmee niet alleen nu, maar ook op de lange termijn helpen.

Nieuw in 2017 is een trainingsopzet voor zogenaamde *tia's*, vrouwen die als een moederfiguur zorgen voor oppas in opvanghuizen (zie hoofdstuk 9). Het gaat in de workshops voor deze *tia's* om de omgang met traumatische kinderen. Hoe pak je gebrek aan vertrouwen en agressie aan? In 2017 is gestart met bezoeken van tehuizen en opvanghuizen waar we workshops voor *tia's* kunnen verzorgen.

3. Visie

Een lokale basis en duurzaam effect. Dat zijn twee fundamentele zaken voor onze werkwijze. Wij geloven in werken vanuit lokale behoeften. We willen daarbij zoveel mogelijk gebruik maken van lokale kennis, ideeën en ervaring. Daarom werken we waar mogelijk met lokale partners en docenten. We baseren onze programma's op mogelijkheden en behoeften van de jongeren waarmee we werken. We vragen regelmatig advies aan die jongeren om zeker te weten dat onze programma's aansluiten bij hun situatie. En hoewel wij gebruik maken van Europese inzichten en technieken uit de creatieve therapie - een vakgebied dat niet bestaat in Bolivia -, doen wij dit alleen nadat het programma volledig is aangepast aan de lokale realiteit.

Duurzaamheid

Duurzaamheid staat bij *Casa de la Alegría* hoog in het vaandel. Ons doel is om de kinderen waar wij mee werken niet alleen op korte termijn te helpen, maar ze vaardigheden te leren waarmee ze ook

zelf kunnen blijven werken en die ze ook door kunnen geven aan hun (toekomstige) kinderen. Wij streven ernaar om ze zelfstandiger te laten worden, minder afhankelijk van ons of hun eigen omgeving. De stichting fungeert zo als een springplank die kinderen in staat stelt een grote stap voorwaarts te zetten.

Daartoe moeten we onszelf en onze kennis continu ontwikkelen. Dit doen we door te werken met creatief therapeuten uit Nederland die ons helpen bij de verdieping van onze kennis. Omdat wij vinden dat de kinderen zich tijdens de lessen in een vertrouwde en zo stabiel mogelijke omgeving moeten bevinden, werken deze vrijwilligers, die immers vaak maar tijdelijk in Bolivia zijn, niet met de kinderen zelf. De vrijwilligers ondersteunen onze Boliviaanse docenten en helpen bij het ontwikkelen en verdiepen van onze kennis en programma's. Ze werken samen met de lokale mensen aan het omzetten van hun kennis en ervaring in lessen die passen in de lokale situatie.

Duurzaamheid betekent voor ons ook dat we als stichting in staat zijn om onze hulpverlening in stand te houden. Daartoe willen we zoveel mogelijk financieel zelfstandig zijn. De opbrengsten van de talenschool *Juntucha* en het bemiddelingsbureau *Beyond South America* zijn dan ook heel belangrijk. Verder vinden wij het van belang dat we maatschappelijk verantwoord werken en een bijdrage leveren aan de lokale werkgelegenheid door te werken met Boliviaanse docenten en het trainen van de *tia's* in opvanghuizen.

4. Aanpak

Doel is dat kinderen en jongeren, onze doelgroep (zie hoofdstuk 2) een beter zelfbeeld krijgen, een positiever toekomstperspectief en dat ze de sociaal-emotionele én praktische vaardigheden ontwikkelen om zo'n perspectief waar te maken.

Om hen te helpen bij de ontwikkeling van sociaal-emotionele vaardigheden gebruiken we creatieve therapie. In theater-, dans- en kunstworkshops werken we aan thema's zoals communicatie, assertiviteit, zelfvertrouwen, sociale vaardigheden, identiteit en inzicht in gezondheid. Hoe gaat dat in zijn werk, samenwerken? Hoe kun je jezelf beter, op een meer constructieve manier uitdrukken? Wie ben jezelf en waar ben je goed in?

Vertrouwen onderling en in docenten is heel belangrijk. Er is niet van vandaag op morgen resultaat. Vooral thema's als traumaverwerking en het omgaan met en voorkomen van seksueel misbruik vragen vaak een lang traject.

5. Uitwerking van doelstellingen

We hebben ook in 2017 op verschillende locaties gewerkt aan sociaal-emotionele vaardigheden van kinderen en jongeren en het omgaan met agressie. En ons programma over omgaan met seksueel misbruik is voortgezet. Er zijn met groepen vorderingen gemaakt in zelfbewustzijn en maatschappelijk bewustzijn, omgaan met agressie, samenwerking en ook met complexere thema's zoals traumaverwerking en talentontwikkeling.

Praat je over de doelstellingen waar we door het jaar aan werken, dan gaat het uiteindelijk om twee dingen: het kind kent zichzelf en het kind is zich bewust van de ander.

Dat het kind zichzelf kent, betekent dat het zijn lichaam kent en bijvoorbeeld ziektesignalen herkent. Het houdt ook in dat het kind zich bewust is van gevoelens en emoties en deze kan uiten, zich bewust is van zijn grenzen en voldoende zelfvertrouwen heeft. Zelfvertrouwen veronderstelt weer dat het kind initiatief toont en beslissingen neemt.

Het tweede punt is het kind in relatie tot de ander. Dan beogen we dat het kind zich bewust is van de gevoelens en emoties van een ander en van de grenzen van die ander. Het kind kan daartoe signalen van de ander herkennen. Het respecteert emoties en de grenzen van die persoon.

Het kind kan ook werken in een groep. Dat vraagt luisteren, ideeën communiceren, je beurt afwachten, hulp vragen en geven, delen, complimenten geven en ontvangen, vertrouwen op een ander en de ander dat vertrouwen ook geven en feedback geven en ontvangen. Het kind kan verder conflicten oplossen, 'alsjeblieft' en 'dank je wel' zeggen, met frustratie omgaan, klachten formuleren en erop reageren, verantwoordelijkheid nemen, onderhandelen, zich verontschuldigen en anderen en hun eigendommen respecteren.

In Bolivia worden zowel kinderen als volwassenen vaak met agressie en geweld geconfronteerd. Al snel na de start van de stichting werd duidelijk dat deze thema's in de lessen een grote rol moesten krijgen. Dat geldt nog steeds. In de lessen geven wij de kinderen en jongeren handvatten om beter met agressie om te gaan en een beter leven voor zichzelf op te bouwen. Ook werken we met ze aan maatschappelijk inzicht waarbij we ze laten inzien dat agressie en geweld geen normale onderdelen van het leven (hoeven te) zijn.

Leren omgaan met agressie en geweld is echter een lang en gecompliceerd proces. Bewustwording en benoemen van gevoelens, gedachten en gebeurtenissen rond het thema zijn hierbij de eerste stappen. De volgende stappen zijn betere verbale en non-verbale expressie en beheersing van agressie. Maar het winnen van vertrouwen en het tonen van gevoelens zijn belangrijke struikelblokken waaraan veel aandacht moet worden besteed.

We zien desondanks bij alle kinderen vooruitgang. Het zijn vaak kleine stapjes en de resultaten verschillen van kind tot kind. Wij zijn er echter van overtuigd dat een langzame maar grondige aanpak de beste manier is om blijvende resultaten te behalen.

We zien grote verschillen tussen de verschillende groepen. Zo is de agressieproblematiek bij meisjes vaak meer gerelateerd aan agressie van anderen, terwijl jongens vaak zelf agressie vertonen. Meisjes doen meestal gemotiveerd mee met de lessen, terwijl de jongens vaak veel moeite hebben met concentratie. Dan duurt het langer of moeten lessen op een andere manier worden aangepakt.

Seksueel misbruik

In 2014 hebben we een programma ontwikkeld dat specifiek gericht is op omgaan met en verwerken van seksueel misbruik.

Seksueel misbruik en huiselijk geweld zijn grote problemen in Bolivia. Vaak zien mensen ze als normaal onderdeel van het leven. Volgens gegevens van onze partnerorganisaties heeft zo'n zeventig procent van de meiden (en een significant percentage van de jongens) uit onze groepen ermee te maken (gehad). Daardoor zijn veel jonge meiden het contact met hun lichaam volledig kwijt. Ze associëren seks en geweld met liefde. Ze krijgen vaak op jonge leeftijd kinderen, die vervolgens ook weer heel kwetsbaar zijn voor misbruik.

Niet alleen meiden zijn slachtoffer van deze situatie, ook jongens krijgen te maken met seksueel misbruik. Behalve dat dit verscheurende gevolgen heeft op hun eigen leven, maakt het de kans dat zij later zelf gaan misbruiken nog eens enorm groot. Ook jongens die niet zelf misbruikt worden en opgroeien in een situatie waar dit veel voorkomt, gaan deze praktijken als normaal zien.

We voeren het programma sinds eind 2014 uit op verschillende locaties. Bijvoorbeeld in een opvanghuis voor meiden die (tijdelijk) uit huis zijn geplaatst (vaak vanwege seksueel misbruik), en in een opvanghuis voor jongens. Het percentage seksueel misbruik is op beide locaties erg hoog. Net als bij de lessen over agressie is het van belang om te beginnen met algemene bewustwording, en daarna de stap te maken naar lichaamsbewustzijn en het bewust worden van grenzen. Ook concentratie- en doorzettingsvermogen en communicatie zijn belangrijke stappen. Het duurt een tijdje voor je echt de diepte in kunt en genoeg vertrouwen hebt om seks bespreekbaar te maken bij deze seksueel misbruikte, verhandelde en getraumatiseerde kinderen en jongeren.

We zien met onze methode goede resultaten. Hoewel het een langzaam proces is met stappen vooruit, maar soms ook achteruit.

Creatief therapeuten

In 2013 zijn wij begonnen met de inzet van Nederlandse creatief therapeuten in Cochabamba. We doen dit inmiddels al zo'n vier jaar met groot succes. Creatieve therapie is een vakgebied dat in Bolivia niet bestaat, maar het is een uitgelezen methode om te werken met de vaak getraumatiseerde kinderen. Docenten kunnen hiermee werken aan de ontwikkeling van sociaal-emotionele vaardigheden en bijvoorbeeld ook aan traumaverwerking zonder hiervoor lange en diepgaande gesprekken te hoeven voeren. De meeste van hen zijn vaak helemaal niet in staat dergelijke gesprekken te voeren.

Omdat het een niet-bestaand vakgebied is in Bolivia, zetten wij Nederlandse therapeuten in die we voor langere tijd naar Bolivia halen om onze docenten te trainen. De therapeuten werken met die docenten, niet met de kinderen, omdat wij het cruciaal vinden dat voor de kinderen een veilige, stabiele omgeving gecreëerd wordt zonder steeds wisselende mensen. De therapeuten leren de docenten inzichten, methoden en technieken uit hun vakgebied, en werken samen aan de opzet van een programma dat volledig aansluit bij de lokale cultuur en de situatie waarin de kinderen zich bevinden. Ook ondersteunen zij de docenten bij vragen over inhoud, lessen, diagnostiek en problematiek van de kinderen.

De therapeuten werken in principe op vrijwillige basis, hoewel wij eens per jaar plek hebben voor een therapeut waarvoor wij kost en inwoning betalen. Deze plek is alleen beschikbaar voor een therapeut die voor minimaal een jaar naar Bolivia komt, en is bedoeld om meer continuïteit te garanderen. Ook eisen wij van onze therapeuten dat ze voor vertrek uit Nederland de Spaanse taal leren. Dan kunnen zij direct na aankomst in Bolivia aan de slag en kunnen zij een maximale bijdrage leveren aan het project. We zorgen altijd voor een ruime overdrachtsperiode tussen twee therapeuten. Voor hun vertrek naar Bolivia hebben ze ook contact met ons netwerk van voormalige en huidige therapeuten om zich zo goed mogelijk voor te bereiden.

Naast vrijwilligers hebben wij regelmatig stagiaires. Voor hen is de minimale verblijfsperiode vijf maanden.

Verschillende vrijwilligers hebben na terugkomst in Nederland plaatsgenomen in het bestuur, vanwaar zij overzicht houden en meedenken over de programma's, het beleid en de structuur van de stichting.

6. Bestuur

Het bestuur van Casa de la Alegría bestaat uit drie leden.

Carolene Pessies, voorzitter

Sabine Seijerlin, secretaris

Kaatje Floren, inhoudelijk bestuurslid

Hilde Kema neemt sinds december 2017 tijdelijk de bestuursrol van Sabine Seijerlin over vanwege zwangerschapsverlof.

Carolene Pessies heeft creatieve therapie (medium muziek) gestudeerd aan de Hogeschool Zuyd in Heerlen en is sinds 2013 afgestudeerd muziektherapeute. Tijdens haar studie heeft ze stage gelopen in een jeugdgevangenis en heeft ze veel ervaring opgedaan met gedragsgestoorde, agressieve en getraumatiseerde jongeren. Na haar studie werkte Carolene op een school met speciaal onderwijs voor dove en doofstomme kinderen tussen 6 en 8 jaar. Ze kwam in 2015 naar Bolivia waar creatief therapeut Karlijn Lessmann haar heeft ingewerkt. Ze ondersteunde er ook een deel van 2016 nog docenten in hun werk.

Sabine Seijerlin is creatief therapeut in de richting dans. Zij kwam eind 2013 voor een aantal maanden naar Cochabamba om de stichting te versterken met haar kennis en ervaring. Sabine is gediplomeerd Rots en Watertrainer, en heeft na terugkomst in Nederland plaatsgenomen in het bestuur. Naast secretaris is Sabine, samen met Kaatje Floren, ook inhoudelijk bestuurslid. Samen monitoren zij de implementatie van zowel het Rots en Waterproject als onze andere programma's, en ze zorgen voor continuïteit en het documenteren van de informatie over die programma's. Ook zijn zij altijd beschikbaar voor advies en bereiden ze nieuwe vrijwilligers vóór hun vertrek naar Bolivia voor op de situatie daar.

Kaatje Floren is creatief therapeut in de richting theater. Zij was de eerste die ons als vrijwilliger kwam versterken in Cochabamba. Eind 2013 kwam zij voor drie maanden naar Bolivia, en ze heeft daar een start gemaakt met het implementeren van het Rots en Waterprogramma, waar zij gediplomeerd trainer in is. Na terugkomst is zij begin 2014, tegelijk met Sabine Seijerlin, toegetreden tot het bestuur.

Hilde Kema is een van de redacteurs van de stichting. Sinds ze kan schrijven is dit haar favoriete uitingsvorm. Ze gebruikt tekst om allerlei ervaringen en gedachten onder woorden te brengen. Het is voor haar belangrijk om zich in te zetten voor haar medemens. Ze houdt zich binnen de stichting bezig met redactionele taken en sinds december 2017 heeft zij tijdelijk de bestuursrol van Sabine Seijerlin overgenomen vanwege zwangerschapsverlof.

7. Functies: verdeling van taken en verantwoordelijkheden

Naast het bestuur van de stichting zijn er verschillende uitvoerende functies. De functionarissen leggen op regelmatige basis verantwoording af aan het bestuur.

Uitvoerende functies Bolivia

Dagelijks bestuur: Laurie IJzerman

Creatief therapeut:

Karlijn Lessmann (januari tot en met mei)

Trainer:

Laurie IJzerman

Coördinatoren:

Laurie IJzerman

Miranda Knoeff (vanaf september)

Docenten:

Marina Cabrera Argote

Alejandro M. Marañón G.

Walter Daniel Casazola Dávila

Uitvoerende functies Nederland

Coördinator:

Nienke Jansen (tot en met januari)

Leontien de Senerpont Domis (vanaf februari)

Anne van der Velde neemt sinds december 2017 tijdelijk de coördinatorrol van Leontien de Senerpont Domis over vanwege zwangerschapsverlof.

Redacteurs:

Carolien Jonker

Kim de Oude

Hilde Kema

Ton van den Born

Website:

Caroline Gevaert

Kim de Oude

Carolien Jonker

Miranda Knoeff

Penningmeester: Soersatie Devie (Sita) Bhagwandin

Webshop:

Lajla Kleine

Rob Rompa

Fondsen:

Hilde Kema

Miranda Knoeff

Promotie stichting (en *Juntucha* en *Beyond South America*):

Iris Bos

Hilde Kema

Miranda Knoeff
Gabriela Tatiana Sejas Zevallos
Sara Romero Ali
Elsewietske Biever
Loulou Baudoin
Marthe Veger
Sami Cameron Donoghue
Joaquin Morando-Zamba

Montage/filmpjes:

Loes Dragt
Alejandro M. Marañón G.
Joris Vermeulen

Vertalers:

Elisabeth Verbeek, Tatiana Togni, Mariëlle Moonen, Pauline van der Valk, Angela Andrea Salinas, Anna Sara N. Heijdra, Annelieke Baardslag, Mercedes Arellano, Carmen Monterroso Rivas, Anne van der Velde, Marieke Baron, Sharmaine Shayeeda Bartelen, Nanette J. Balkema, Bernadette Iseli, Leendert Stam, Katharina Krusselmann, Sasha Ayoub, Stevia Larissa Jamen, Cristina Martinez, Marthe Veger, Joana Gomes Neto, Sami Cameron Donoghue, Frances Morris, Hilmar Zonneveld en Joaquin Morando-Zamba.

De functies in Nederland zijn op vrijwillige basis en dienen voornamelijk als ondersteuning van de uitvoering in Bolivia en bij het werven van de hiervoor benodigde fondsen. De werkzaamheden worden gebaseerd op het jaarlijks door het bestuur goedgekeurde Plan van Aanpak, waarin afspraken zijn opgenomen over planning, bereik, resultaten, budget en evaluatie. De vrijwilligers komen een aantal keer per jaar bijeen en leggen regelmatig verantwoording af aan de coördinatoren. Ook is er veel en goed onderling contact.

8. Interne ontwikkeling 2017

In 2017 is gewerkt aan meer diepgang in de lessen aan kinderen en versterking van het team in Bolivia. Alejandro Marañón en Walter Casazola, die eind 2016 bij *Casa* in dienst kwamen, zijn nu vast aangenomen. Ze zijn verder gegroeid dit jaar als docent voor onze doelgroep. Walter heeft zich gespecialiseerd in hulpverlening aan misbruikte pubermeiden. Hij heeft daarvoor verschillende trainingen gedaan. Ook Marina Cabrera, al langer docent bij *Casa*, heeft meer ervaring gekregen.

De docenten krijgen tweemaal per week training. Daarin leren ze methoden en technieken uit de creatieve therapie. Dan worden ook gebeurtenissen en situaties uit de lessen besproken. Ze leren in de trainingen naar zichzelf kijken en zien wat voor impact hun acties hebben op het gedrag van de kinderen. De trainingen zorgden in 2017 dat de docenten betere therapeuten zijn geworden. De lessen die zij aan kinderen en jongeren geven, vragen immers dat je consequent bent, vertrouwen krijgt en dan pas echt stappen kunt zetten in traumaverwerking en andere doelen. Door de trainingen kunnen de docenten deze stappen zetten in hun lessen. Daardoor krijgen deze kinderen betere ondersteuning in hun sociaal-emotionele ontwikkeling en betere ondersteuning/begeleiding bij trauma's.

Karlijn Lessman heeft als creatief therapeut Laurie ondersteunt bij het geven van de trainingen aan de docenten. Samen hebben zij de puntjes op de i gezet. Vanaf juni heeft Laurie IJzerman, die intussen

zes jaar in Cochabamba woont, de trainingen alleen voortgezet. De trainingen en lessen krijgen steeds meer een therapeutische inslag.

Een andere ontwikkeling betreft de positionering van ondersteunende instellingen voor de *Casa*, de talenschool *Juntucha* en het bemiddelingsbureau *Beyond South America*.

Talenschool *Juntucha*, die bestaat sinds begin 2016, is verhuisd en geprofessionaliseerd. Er is een promotieplan gemaakt om de werving van leerlingen te helpen. Promotie is nu naast de website (juntucha.org) meer gericht op social media.

Beyond South America (BSA) bestaat als bureau al enkele jaren, maar sinds half 2017 is de verbinding met de *Casa* er. BSA poogt stagiaires en vrijwilligers, bijvoorbeeld vanuit Europa, op een passende plek bij lokale organisaties te plaatsen. In 2017 is ook hier meer aan promotie gewerkt opdat mensen ons weten te vinden. Zo is bijvoorbeeld de website (www.beyondsouthamerica.com) geactualiseerd.

In 2018 willen wij de lijn van verdieping graag doorzetten. Wij hebben een aantal groepen waarmee we al langere tijd werken en we werken met een team dat goed op elkaar is ingespeeld. We hopen dat we meer financiële zelfstandigheid krijgen waardoor we het werk dat we doen kunnen voortzetten en stabiliseren. We hopen dat de talenschool het goed blijft doen en dat we vanuit BSA voor veel vrijwilligers en stagiaires een fantastische tijd kunnen bemiddelen in Zuid-Amerika. Ten slotte zijn we voor eind 2018 nog op zoek naar een creatief therapeut (zie ook hoofdstuk 12).

9. Samenwerking

Zoals beschreven in hoofdstuk 2 bieden wij geen eerstelijns hulp, maar werken wij samen met andere organisaties die dit doen om samen een completer, toekomstgericht hulppakket te kunnen bieden. Wij zijn daarvoor direct na de oprichting gestart met het aangaan van verschillende samenwerkingsverbanden. Sommige van deze verbanden bestaan nog steeds, andere zijn pas recenter tot stand gekomen. De belangrijkste samenwerkingen worden hieronder beschreven.

Sipe Sipe

In Sipe Sipe, een dorp zo'n anderhalf uur buiten Cochabamba, werken wij samen met een opvanghuis voor jongens die wees zijn of uit huis zijn geplaatst. We werken hier sinds december 2014, en hebben inmiddels drie groepen 7-8-jarigen en een groep 12 tot 14-jarigen. De problematiek in deze groepen wordt complexer naarmate jongens ouder zijn. De oudere groep wordt daarom geleid door twee docenten. Er was bij deze jongens veel sprake van agressie en seksueel misbruik. We begonnen dan ook met het opbouwen van vertrouwen en het creëren van een veilige, stabiele omgeving. Inmiddels hebben we flinke stappen kunnen zetten, en zien we veel vooruitgang in het onderling samenwerken en het concentratievermogen van de jongens en kunnen daarom ook meer de diepte in.

Villa Esperanza

Eind 2015 zijn wij begonnen bij *Villa Esperanza*, een locatie vergelijkbaar met een SOS Kinderdorp. De opvang bestaat uit verschillende huizen, met zo'n twintig kinderen en een begeleider per huis. De kinderen komen uit verschillende situaties en de problematiek is pittig. Kinderen hebben veel problemen met hechting, met vertrouwen van anderen. We werken hier met drie groepen van zo'n twaalf kinderen van 8 tot 10 jaar. Er is ook een vierde groep van tien kinderen tussen 11 en 16 jaar. Er werken twee docenten met deze groepen.

Saray Warmi

Saray Warmi is een opvanghuis voor mishandelde en verhandelde pubermeiden. Dit is een groep met veel trauma's en groot wantrouwen. De meiden zitten in een tijdelijke opvang tot er een rechterlijke uitspraak is geweest. We zijn in januari 2017 begonnen met deze groep.

Villa Libertad

Villa Libertad is een opvanghuis met dertien kinderen. Het huis is ontstaan na particulier initiatief van een echtpaar dat kinderen adopteerde. Ze willen kinderen een nieuwe familie geven en zorgen dat ze zich thuis voelen. Het betreft uit huis geplaatste kinderen die veel te maken hebben gehad met alcohol- en geweldsituaties. *Casa* werkt sinds april 2017 samen met *Villa Libertad*.

Andere samenwerking

Er is eind 2017 samenwerking gestart met *Corazón Grande* in Tiquipaya (een stad ten noordwesten van Cochabamba) en *Estrellas de la Calle*, in het zuiden van Cochabamba. Bij *Corazón Grande* gaat het om seksueel misbruikte pubermeiden. Walter gaat in 2018 met hen werken. De kinderen die bij *Estrellas de la Calle* worden opgevangen, hebben op straat gewoond en gewerkt.

Verder is in november 2017 gestart met training van zogenaamde *tia's* (Spaans voor tantes). Laurie IJzerman heeft intussen acht *tia's* getraind. Het gaat om vrouwen die als een moederfiguur zorgen voor oppas in opvanghuizen. Ze hebben veel te maken met agressieve kinderen. We willen hen in trainingen laten zien hoe ze kunnen zorgen dat de communicatie met kinderen beter gaat, dat schoppen, slaan en schelden nergens toe leidt. Hoe ze consequent kunnen zijn, vertrouwen kunnen krijgen van de kinderen, wat ze van die kinderen (vaak misbruikt, verhandeld, getraumatiseerd) kunnen verwachten en hoe ze kunnen voorkomen dat zij dan gefrustreerd raken en stoppen.

In die training is dan bijvoorbeeld belangrijk dat je als *tia* de agressieve uitingen van deze kinderen niet letterlijk of persoonlijk moet nemen, ze komen immers vaak uit heel gewelddadige situaties. De training gaat onder meer over gedrag dat kinderen dan laten zien.

We hopen dat we met de training van *tia's* iets duurzaam kunnen realiseren, dat de opvang van allerlei groepen kinderen en jongeren op langere termijn beter gaat. Dat er een soort sneeuwbal effect ontstaat. Het idee is dat we nu tehuizen en opvanghuizen afgaan en meer workshops voor *tia's* gaan verzorgen. Daar zijn we eind 2017 mee gestart.

10. Fondsenwervingsactiviteiten

In Nederland wordt via verschillende kanalen gewerkt aan fondsenwerving. Een deel van ons budget wordt binnengehaald door de private sector en een deel komt via de zakelijke en kerkelijke sectoren. Vanwege de nasleep van de economische crisis is het echter moeilijker geworden om fondsen te werven. Dat is een belangrijk motief om de stichting financieel zelfstandiger te maken en zo minder afhankelijk te worden van fondsen en donaties.

Hier werken we op verschillende manieren aan. Zo is eind 2013 een webshop opgericht waarin we lokale Boliviaanse souvenirartikelen verkopen. Bovendien verkopen we er biologische artikelen als chiazaad en lamawol. Ook talenschool *Juntucha*, bemiddelingsorganisatie *Beyond South America* en de *tia*-training (zie hoofdstuk 9) dragen bij aan meer financiële onafhankelijkheid.

11. Juntucha en Beyond South America

Talenschool *Juntucha* (sinds februari 2016) en bemiddelingsorganisatie *Beyond South America* (deel van *Casa* sinds juni 2017) helpen ons naar minder financiële afhankelijkheid. Daarmee kunnen we beter continuïteit van de stichting waarborgen.

In Cochabamba is veel vraag naar Spaanse les van vrijwilligers, toeristen, stagiairs en backpackers die voor langere tijd naar Zuid-Amerika en Bolivia komen. In Cochabamba zijn al vier (goedlopende) talenscholen, maar de nadruk ligt er vaak op grammatica en lessen zijn alleen overdag. Talenschool *Juntucha* onderscheidt zich door naast de nodige grammatica, de lessen vooral te richten op spreekvaardigheid. We passen de lessen aan voor de individuele student en bieden deze voor een voordelige prijs en op flexibele momenten. In principe zijn de lessen één op één, maar steeds vaker kunnen cursisten ook samen lessen volgen. Bovendien spreekt de link met een goed doel veel mensen aan. De talenschool krijgt steeds meer leerlingen.

Daarnaast is er *Beyond South America*, een bemiddelingsbureau voor mensen die voor vrijwilligerswerk of stage naar Zuid-Amerika komen. We kunnen voor die bemiddeling gebruik maken van ons uitgebreide netwerk in Bolivia en Brazilië. De onderlinge samenwerking helpt ook, bijvoorbeeld met de instroom van vrijwilligers en stagiaires die eerst een tijdje taallessen willen.

12. Visie op 2018

In 2018 blijven diepgang en duurzaamheid kernwoorden. We willen we nog verder de diepte in met thema's als talentontwikkeling en traumaverwerking. Wij doen dit al enkele jaren en zien dat het werkt, er is veel vooruitgang als het gaat om agressiebeheersing, communicatie en opbouw van zelfvertrouwen.

Er komen meer workshops. We willen zo in opvanghuizen *tia's* gaan trainen en ons verder specialiseren op de hulpverlening aan misbruikte en mishandelde pubermeiden. Er is in Bolivia nog weinig kennis over de manier waarop deze groep aan traumaverwerking, sociaal-emotionele ontwikkeling en toekomstperspectief kan werken.

Verder zullen we doorgaan met training aan docenten. Hoe meer bewustzijn er is over wat je doet, wat je training voor impact kan hebben en hoe je de aanpak misschien kan verbeteren, hoe beter er in de diepte kan worden gewerkt. Hopelijk leidt dit tot nog betere resultaten.

Daarnaast willen we fondsen werven die geïnteresseerd zijn in investeringen voor langere tijd. We willen de instroom bij *Juntucha* en de bemiddeling van *Beyond South America* vergroten zodat we financieel minder afhankelijk zijn en beter continuïteit kunnen garanderen. Vrijwilligers in Nederland werken aan de promotie. En ook in Cochabamba wordt er hard gewerkt aan promotie van de talenschool in kroegen, restaurants en hostels. Daarnaast willen wij samenwerkingsverbanden aangaan met andere organisaties in Bolivia en andere landen in zowel Zuid-Amerika als Europa om ons beter te kunnen presenteren op de markt en gemakkelijker vindbaar te zijn.

13. Financieel jaarverslag

Overzicht van Inkomsten en uitgaven 2017			
Baten	2017	2016	
Periodiek donaties Nederland		911,00	
Periodiek donaties Amigos Nederland	2544,00		
Donaties (eenmalig) Nederland	5825,00	4.231,74	
Donaties Amigos (eenmalig) Nederland	1045,00		
Donaties fondsen en instellingen	47.333	13.343,69	
Donaties niet Nederland	1.870,87	1.152,23	
Donaties Amigos niet Nederland	699,59		
Donaties Juntucha	1.250,00		
Donaties Beyond South America	550,00		
Opbrengst festival en benefieten	579,64	372,00	
Webshop	125	219,87	
Rente	10,58	276,26	
Totale opbrengsten	61.832,68		
Resultaat lopend jaar	18.486,89		
Balans Casa de Alegria per 31 december 2017			
	2017	2016	
Liquide middelen			
SNS lopende rekening	25.675,60	5.849,29	
SNS spaarrekening	10,77	1.000,19	
	25.686,37	6.849,48	

Lasten	2017	2016
Cursus 'creatieve therapie'	29.928,73	28.925,07
Reis- en verblijfkosten	2.050,00	1.956,00
Materiaal	800	678,67
ICT	850	786,48
Marketing/communicatie	4.550,36	1.831,60
Administratieve kosten	816,7	795,38
Projectmanagement	4.350,00	4.239,59
Totale kosten	43.345,79	39.212,79

Inkomsten

De meeste inkomsten in 2017 komen uit donaties. Het gaat dan om particuliere en institutionele donaties. Het grootste deel van het budget kwam ook dit jaar weer van institutionele donaties.

We hebben dit jaar zowel in Nederland als in Bolivia verschillende activiteiten uitgevoerd. Zo zijn we in Nederland gestart met het project *Amigo's*. Daarvoor vragen we aan vijftig particulieren een maandelijkse donatie van vijf euro waarmee een project kan worden gefinancierd. Nadat de eerste vijftig donateurs gevonden waren, zijn we verder gegaan opdat ook een tweede project van fondsen kan worden voorzien. Deze actie loopt goed.

In Bolivia zijn we verder gegaan met de ontwikkeling en professionalisering van talenschool *Juntucha*. We hebben er ook *Beyond South America* overgenomen, een bemiddelingsbureau voor stagiaires en vrijwilligers. De coördinator van de stichting was al betrokken bij dit bemiddelingsbureau. Vanaf eind 2017 is er gewerkt aan professionalisering van *Beyond South America* en daar gaan we in 2018 mee verder. Beide bedrijven (*Juntucha* en *Beyond South America*) genereren al enige inkomsten voor de stichting. Verwacht wordt dat dit in 2018 om substantiëlere bedragen zal gaan.

Uitgaven

Casa de la Alegria geeft cursussen op verschillende locaties in Cochabamba aan kansarme kinderen en jongeren. Daar, in Bolivia, werden de meeste uitgaven gedaan.

De kosten die in Nederland werden gemaakt (zo'n 2 procent), betroffen onder meer reguliere bankkosten en kosten van lidmaatschappen. In Nederland draait *Casa de la Alegria* op vrijwilligers. De productiekosten van nieuwsbrieven, flyers, presentaties en dergelijke worden daardoor tot een minimum beperkt. Overhead- en/of managementkosten zijn er niet.

Het management in Cochabamba is in handen van de oprichter en voorzitter van de stichting. Zij ontvangt een maandelijkse kostenvergoeding. De kosten van fondsenwerving worden *pro deo* of op commissie uitgevoerd en bedroegen dit jaar zo'n 10 procent van de ontvangen fondsen en donaties. *Casa de la Alegría* voldoet daarmee aan de ANBI- en CBF-criteria.